

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cavtio Criminalis, Seu De Processibus Contra Sagas Liber

Spee, Friedrich von

Francofvrti, 1632

21. An accusata veneficij saepius torqueri possit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11133

repeti tormenta leges volunt, nisi noua
eaq; vrgentissima indicia afferantur.

RESP. De eo loquor non quod leges
volunt, aut quod ratio præscribit; sed
quod nunc passim Iudices vsurpant.
Alia in speculatione vera sunt, alia in
re ipsa facta fiunt. Id declarauero, si i-
dem argumentum à noua quæstione
latius persecutus fuero. Quæratur igitur:

D V B I V M XXI.

*An accusata Veneficij sepius torqueri
possit?*

Distinguenda quæstio est, vt hæc
duo quæri intelligantur:

I. An iterum torqueri possit, quæ se-
mel torta & confessa est, post autem re-
uocat confessionem?

II. An iterum torqueri possit, quæ
semel torta sed confessa non est? dicam
de vtroque. Itaque

RESPONDEO I. Si quæ semel torta
confessa de se crimen est, post au-
tem reuocat, volunt repeti in torturam
posse, etsi noua indicia non superuene-
rint:

rint: deq; hac repetitione loqui intelligenda est lex 16. ff. de quæst. cum sic ait: *Repeti posse quæstionem Diui Fratres rescripserunt.* Et ratio est, quia in primis prior confessio in tormentis facta, est loco semiplenæ probationis, & facit Indicium sufficiens, vt habet Wesenbecius hoc loco: deinde per talem reuocationem indicia priora infirmata non sunt: denique si non posset repeti; totum hoc remedium, ait Lessius, esset sine vlllo effectu: nam nemo ratificaret suam confessionem, si putaret in se non posse amplius quæstionem exerceri. Atque ita (vt loquitur Marsilius, cuius phrasi delector) furca staret in viduitate, & delicta remanerent impunita. Aduertendum tamen, quod paulo ante monui, non vltra tertiam torturam in actu tam odioso procedendum esse: quod sentiunt communiter Doctores, vt vide apud Delrium, lib. 5. Sect. 9. & Farinacium quæst. 38. nu. 96. Vbi Iudices, qui vltra trinam vicem procedunt, vocat carnifices. Ego vero omnino existimo, qui in tortura secunda rursus

con-

confessus post eam rursus negat, ne quidem ad tertiam reuocandum sed dimitendum esse. Prohibeat DEVS, vt qui comprehenderim quis & quantus sit torturæ dolor, aliter sentiam: Vereor sane, vt omnes illi olim iudicium sine misericordia in morte experiantur, qui tam sæui & immites in iis sunt pœnis discernendis, quas si sola imaginatione recte expressas nossent, non sustinerent vel bruto animanti inferri, quin compaterentur. Nemo certe omnium Nobilium Germaniæ est, qui venaticum suum canem sic laniari perferre posset: Vt homo igitur toties laceretur, quis feret?

RESPONDEO II. Si quæ semel tortæ sed confessa non est, non potest iterum torqueri, nisi noua rursus eaq; vrgentissima indicia proferantur. Ita Clarus, Menochius, Gregorius, Tholosanus, Farinacius, Dinus, Albericus, Villabodius, Syluester, Azor, Lessius, & alij communiter Iuriscōsulti ac Theologi. Colligitur autem ex leg. vni. 18. ff. de quæst. vbi sic habetur: *Reus euidentiori-*

buis

bus argumētis oppressus repeti in questionem potest, maxime si in tormenta animum corpusq; durauerit. Nota verba argumentis euidētiōribus, vt maiora intelligamus requiri, quam quæ ad quæstionē primam suffecere. Vnde recte Delrius lib. 5. sect. 9 Nunquam est, inquit, iteranda tortura, nisi superueniant indicia noua, & diuersi generis, & prioribus euidētiōra, & nisi reus sit adeo fortis & robustus, vt animo & corpore in priora tortura perdurauerit. Sic ille: omnino ad mentem legis. Et ratio manifesta est, nam indicia priora' contra ream allata, quantumuis graua, per torturam primam sufficienter elisa sunt, eneruata, & destructa: vt proinde rea tanquam legitime exculpata, ac purgata absolui debeat. Imo verior & communior sententia est, per sufficientem torturam purgari etiam probationes plenas, vt contra nonnullos fuisse docet Prosper, Farinacius Prax. Crim. lib. 1. tit. 5. q. 40. & sequitur Delrius lib. 5. Sect. II. Tannerus & alij &c. Vnde non poterit rea ad torturam reuocari, nisi vel alia afferantur noua indicia, quibus denuo in nouam

cri-

criminis suspicionem vocetur, vel dicatur torturam cuiquam sine causa inferri posse, quod inauditum est, & omnia-quitati contrarium. Quod autem noua hæc indicia ad torturam alteram euidentiora prioribus quæ erant ad torturam primam lex esse velit, plane secundum rationem statuitur: Nam cum quis accusatus argumenta quibus petebatur, accurate semel euitauit, tum autem aliis petatur ab nouo, ita comparatum natura est, vt validiora fere expectemus quam priora fuere. Deinde vero cum tortura altera necessario multo sit acerbior atque illa prima fuerit, ad quam animus adhuc erectus & infractæ vires allatæ sunt; postulat sane recta ratio, vt ad eam tanto grauiorem non nisi tanto quoque grauioribus de causis accedatur. Fiat igitur quod lex dicit, id est, repeti in questionem reus possit; sed cum eo, *vt argumentis euidentioribus oppressus sit*, id est, nouis indiciis adhuc validioribus, quam priora fuerint, conclusus. Imò addendum est quod docet Farinacius lib. 5. quæst. 38. num. 77.

secu-

ſecutus Paridem de Puteo, Angelum, Marſilium, Aymonem, Blanchum, Car- rerium, Guidonem de Suzzaria, Boſ- ſum, Clarum, Menochium, Franciſc. Perſonalem, Bertazzium, & alios, in- dicia hæc non ſolum debere eſſe prio- ribus fortiora, ſed etiam *diuerſi generis*, id eſt, quæ ab aliis differant ſpecie & ſubſtantia. *Verbi gratia*, inquit, *pri- ma indicia reſpiciebant malam famam in- quiſiti, vel eiſdem inimicitiam cum occiſo, & ex illis ipſe reus fuit tortus & nihil faſſus eſt: ſuperuenit poſtea teſtis, qui deponit ſe vi- diſſe eundem reum vulnerare, vel vidit eun- dem cum gladio euaginato: talia dicuntur no- ua indicia, quia differunt à primis ſpecie vel ſubſtantia: Verum ſi prius habuit reus contra ſe indicium fame probatæ per aliquos teſtes, & ex illis tortus perſtiterit, non poteſt am- plius repeti, licet ſuperueniant alij teſtes ean- dem famam probantes: tales enim teſtes non inducunt nouum indicium ſed nouam proba- tionem veteris indicij. Sic ille: Quæ qui- dem etſi ita ſint non ſolum legibus ſed & rectiſſimæ rationi conſentanea, at- que eam ob rem in criminibus omni- bus*

bus etiam Exceptis retinenda: Nihilominus ut sunt laxæ & immites multorum conscientia parum de futuro alterius quoque vitæ iudicio sollicitæ, longe aliter in Praxi obseruari solet: ut agnoscit etiam Farinacius ibid. nu. 76. & ante eum Clarus lib. 5. q. 64. & ibid. Brunus ab eo citatus, qui non solum sic vidisse, sed & se fecisse male ac minus iuridice fateatur: causas dubio sequenti vestigabo. Interim monere hic serio huiusmodi Iudices operæ pretium erit, si quis forte lecturus est, qui vigilante adhuc conscientia fruatur: fieri id non posse absque grauiissimo peccato. Ratio est, quia sine causa, ut iam dixi, infertur corpori proximi malum grauiissimum. Itaque si nemo non Theologorum sentiet, eum peccaturum esse mortaliter, qui sex septem vulnera etiam non lethalia, dum alias ea sint, quæ in gentem corpori dolorem imponant, in caput ac brachia Titij sine causa dispergat gladio siue fuste; peccabit utique & multo quidem grauius, qui in eundem Titium item sine causa ea tormenta explicet, quæ si vel dimidio horæ

qua-

quadrante subeantur, eum pariant dolore, quem dolor vulnerum viginti quinque non æquet. Quod si item dicent peccaturum mortaliter, qui alteri sine causa vtramque manum abscindat, peccabit utique & qui alterum sine causa torturæ subiiciat, cum hanc grauiorem poenam esse, quam vtriusq; manus abscissionem ex communi sententia Doctorum affirmet Farinacius. quest. 42. num. 14.

Quæ cum ita sint, mirari sæpe subit quid multis a deo inclementibus esse libido sit, ut tam minime in torquendo, vel alieno corpori vel suæ conscientia parcant? sane quidem, si peccare mihi lubeat, & omnino animo conclusum sit, quod auertat Deus, ad gehennam proficisci, nolim tamen itinere tam insuauis, sed non paulo iucundioro via.

DICES, Si sic subito se exemit, quæ venis tormentis infamiam & indicia absterfit, paucissimas nos sagas vreremus: procedere non possemus.

RESP. Ita mihi non infrequentes hæ

voces audiuntur, vt quotiescunque haec
 tenus modestissime monere plures so-
 leo, de diligentia & attentione proce-
 dendi; toties non alio vno argumento
 sibi securitatem, mihi silentium impe-
 rent; quam quod negēt, nisi ita faciant,
 procedere se posse. Gaudeo vero cum
 eos formāt in rem suam discursus, quos
 refellere non possum: neque enim pos-
 sum. Lector meus si ita ei placet, & iudi-
 cio non parum valet, is refellat: sic enim
 mihi dicere videntur: nisi ea facimus
 quæ cum ratione, & æquitate, ac legibus
 non consentiunt, id est, nisi grauissime
 peccemus, & eos qui se purgarunt, ad
 noua tormenta, sine noua causa ducamus,
 nos Sagas non habemus; pyras ex-
 struere non possumus: Exstruendæ ta-
 men pyræ sunt, & habendæ Sagæ, vnde-
 cunque, quarumuis Legum ingratis
 accersantur. Præclara sane sententia
 quæ ingentem hunc Sagarum nume-
 rum, quem cum piis & religiosis multis
 viris non audebam sine nota exotici
 sensus palam proloqui, manifesto cal-
 culo nobis addicit. Et ecce Germania

tot

tot
 mo
 fit?
 me
 qui
 non
 trac
 der
 ro
 cum
 mo
 pan
 den
 non
 form
 reis
 ram
 hec
 gen
 nam
 dub

Cur

R

tot Sagarum Mater, quid mirum si præ
mœrore oculos effleuit, ne videre pos-
sit? O cæcitas nostræ gentis! Ecce ipsi-
met Iudices clare clamant: feruetur æ-
quitas, sequamur rationem, & Sagas
non comburemus. Non ego quid con-
tradicam scio; concedo enim: respon-
dere non possum. Itaque non iam mi-
ror cōsideratissimum Tannerum, quod
cum in suo commentario de Sagis dub. 5
modos collegisset eas efficaciter extir-
pandi, inter cæteros hunc quoque pru-
dentissime annotarit nu. 131. *Vt processus
non nimis diu prorogentur, sed servata Iuris
forma maturius expediantur, vel damnatis
reis & confessis, vel dimissis si qui per tortu-
ram indicia purgarint.* Sed quid prodest
hec editis commentariis monuisse? per-
gent nihilominus Iudices vt cœperunt:
nam causas suas habent, quæ sequenti
dubio dicentur.

D V B I V M X X I I.

*Cur multi Iudices hoc tempore agre reas ab-
solvant, etsi se in tortura purgarint?*

RESPONDEO, Nondum sæpe vidi,
M 2 etfi